

РАЗДЕЛ 10

ТРАНСГРАНИЧНА КООРДИНАЦИЯ ПРИ АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ 2022 – 2027 г.

В ДУНАВСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

Съдържание

10.1. Координация в рамките на международна организация	4
10.2. Двустранна координация със съседни страни	11
10.2.1. Двустранна координация с Румъния	11
10.2.2. Двустранна координация с Република Сърбия	14

Дунавски район за басейново управление (ДРБУ) обхваща българската територия от Международния басейн на р. Дунав. С обща площ от 807 827 км², басейнът на Река Дунав е втори по големина в Европа. Територията на Дунавски басейн се споделя от 19 страни, което го прави „най-интернационалният“ речен басейн в света.

Дунавски РБУ в България обхваща водосборните области на реките, които се вливат в р. Дунав, вкл. и на реките, вливащи се в р. Дунав извън границите на страната.

Съобразно географското си разположение, Дунавски РБУ споделя територията на речния басейн с две съседни държави - Румъния и Р Сърбия, при което в обхвата му попадат споделени водни течения и речни водосбори, а именно :

- Река Дунав в участъка от Ново село до Силистра, която формира северната държавна граница, респ. северната граница на Дунавски РБУ и се явява общо гранично/трансгранично водно течение между България и Румъния.
- Река Тимок, в долното си течение до вливането си в р. Дунав, която определя част от западната граница на ДРБУ с Р Сърбия и водосборната ѝ област на българска територия.
- Река Нишава и водосборната ѝ област на българска територия, която се споделя от България и Сърбия. Река Нишава извира на територията на България, след което пресича границата с Р Сърбия и се влива в приток на р. Дунав на сръбска територия. Дължината на българския участък е около 40 км.
- Река Височка (Височица) – река във водосбора на р. Нишава. Извира в България, пресича западната държавна граница и се влива в р. Нишава на сръбска територия. Дължината на българския участък е около 17 км.
- Река Ерма и българската територия от водосборната ѝ област – р. Ерма извира в Р Сърбия, след което навлиза в българска територия и след около 25км. Отново пресича границата и се влива като ляв приток в р. Нишава на сръбска територия.

Директива 2000/60/ЕС (Рамкова Директива за водите - РДВ) поставя изискване за координация на усилията на страните членки при постигане на целите на Директивата в международните речни басейни/райони за басейново управление, вкл. и за тези части от тях, които се простират извън границите на общността (чл.3 (4) и (5)). Изисквания за осигуряване на трансгранична координация при управлението на водите се съдържат и в Закона за водите (ЗВ) и са в основата на многостранните и двустранни споразумения и други договорености в тази област.

Предвид принадлежността на Дунавски РБУ към международния басейн на река Дунав, трансграничната координация при управление на водите се осъществява на две нива:

- Координация в рамките на Международната комисия за опазване на река Дунав.
- Двустранна координация със съседни страни – Румъния и Р Сърбия.

10.1. Координация в рамките на международна организация

Описание на процеса

Дейностите по прилагането на Директива 2000/60/ЕС в международния басейн на р. Дунав се координират от Международната комисия за опазване на река Дунав (МКОРД), която обединява и координира усилията на 14 страни, всяка от които покрива повече от 2000 км² от Дунавски басейн. МКОРД организира и ръководи разработването на общ План за управление на международния басейн на р. Дунав (Danube River Basin Management Plan - DRBMP), който е насочен към постигане на целите на РДВ в Дунавски басейн.

В изпълнение на изискванията на РДВ и на Закона за водите, БДДР под ръководството и координацията на МОСВ, активно участва във всички дейности и инициативи, организирани и/или координирани от МКОРД, вкл. в разработването и актуализацията на DRBMP, чрез:

- **Участие в експертни и работни групи към МКОРД**

Експерти от БДДР са номинирани членове на експертните групи (ЕГ) на МКОРД: „План за управление на речния басейн“; „Информационно управление и ГИС“; „Натиск и Мерки“; „Мониторинг и оценка“; „Защита от наводнения“; „Предотвратяване и контрол на инциденти“; „Участие на обществеността“ и на подгрупи: «Подземни води»; «Икономика»; «Хидроморфология».

Представителите на БДДР участват в редовните работни срещи на експертните групи и участват активно в изготвянето на всички работни документи, ръководства и концепции във връзка с разработването и актуализацията на Плана за управление на Дунавски басейн и на други стратегически документи, насочени към управлението на водите в международния басейн на р. Дунав. Представителите в ЕГ осъществяват двупосочната връзка между националните администрации (МОСВ, БДДР) и МКОРД, като представят националната позиция по обсъжданите въпроси и документи, и същевременно свеждат на национално ниво информация за приетите решения, съгласувани методологии, общи инициативи, както и за произтичащите от работата на групите и от плана за работа на МКОРД национални ангажименти.

Чрез участието в ЕГ на МКОРД се извършва и обмен на опит и добри практики между експертите от различните страни, което подпомага разработването на ПУРБ и осигурява координацията между ПУРБ на национално ниво и DRBMP. Допълнително, представителите на БДДР могат да ползват базите данни на МКОРД съобразно регламентираните условия и права на достъп. Общите методически и стратегически документи служат като основа на национални подходи и дейности по управление на водите.

Съвместната работа и сътрудничеството в рамките на ЕГ на МКОРД служат като основа и подпомагат и двустранната трансгранична координация със съседните държави в областта на управление на водите.

- **Участие в дейности и срещи на ръководно ниво**

Представители на МОСВ участват редовно в дейности и срещи на ръководно политическо ниво съгласно програмата за работа на МКОРД, в т.ч.: ежегодна среща на постоянната работна група

към МКОРД, ежегодна среща на Ръководителите на делегациите на страните-членки, Министерска среща.

Предмет на тези срещи е разглеждане и приемане на резултатите от работата на експертните групи към МКОРД, вкл. изготвените работни и стратегически документи; одобряване на бъдещи съвместни дейности и инициативи, вкл. концепции за проекти, свързани с управлението на водите в Международния басейн; решения, касаещи техническата и административна организация на работа на МКОРД. На Министерска среща през м. февруари 2022 г., в която участва и българският министър на околната среда и водите, е одобрен финалният вариант на Плана за управление на международния басейн на река Дунав (DRBMP) за периода 2022 - 2027 г. Чрез тези дейности България участва пряко при вземане на управленски решения и формиране на политиките по управлението на водите в Международния Дунавски басейн.

- **Обмен на информация и данни**

България изпълнява коректно задълженията си за предоставяне на информация и данни съгласно ангажиментите, произтичащи от членството в МКОРД. Чрез представителите в експертните групи е предоставена необходимата национална информация за всички етапи при актуализацията на DRBMP, както и необходимата информация във връзка с проекти и инициативи на МКОРД. Информацията е представена, в обем и формат съгласно взети решения в групите, в т.ч.:

- Информация за изготвяне на DRBMP 2021, вкл. приложения и карти към плана - текстова информация и изискуемите данни в ГИС формат;
- Информация в системата за ранно предупреждение при инцидентни замърсявания (*Accident Emergency Warning System – AEWC*) – за всички събития за периода, съгласно правилата за поддържане и работа на системата, вкл. при тестове на функционалността;
- Данни от мониторинг на р. Дунав и главните ѝ притоци чрез транснационалната мониторингова мрежа (TNMN);
- Национални данни за прилагане на модел MONERIS за оценка на емисиите на нутриенти в речните системи в международния Дунавски басейн;
- Национални данни за прилагане на Директива 91/271/ЕС (UWWTD) и Директива за промишлените емисии 2010/75/ЕС (IPPC);

икономически данни за периода 2016-2018 г. относно: БПВ, БДС, иззети и използвани водни обеми, В и К-показатели, данни за използвано водно количества по икономически сектори за българската част от Дунавски басейн.

- Информация в системата за ранно предупреждение при инцидентни замърсявания (*Accident Emergency Warning System – AEWC*) – за всички събития за периода, съгласно правилата за поддържане и работа на системата, вкл. при тестове на функционалността, която се подава от определеният представител от БДДР;
- Друга информация, свързана с текущата дейност на групите, вкл. при подготовка на DRBMP, в т.ч.: информация във връзка с определяне на трансгранични водни обекти в Дунавски басейн и сравняване на състоянието в трансграничните водни тела; информация относно характеризирание/оценка на трансгранични подземни водни тела, вкл. използвани национални методологии; съгласуване на трансгранични повърхностни водни тела с Р Сърбия; информация във

връзка с подготовката на доклад за превенция и контрол на трансграничните замърсявания в басейна на р. Дунав; информация и предложения във връзка с развитие и оптимизация на ГИС системата на МКОРД (DanubeGIS); ГИС данни с водосбори >500км²; информация относно сухоземната територия на българската част от Дунавски басейн;

➤ Попълване на въпросник във връзка с разработване на „Ръководни принципи за хидроенергетика“

➤ БДДР, съгласувано с МОСВ-Дирекция УВ, е подготвила и изпратила становище по оценката на ЕК по DRBMP и DFRMP за периода 2016-2021 г.

● **Участие на обществеността и консултации**

България е равностоен участник в дейностите, насочени към привличане на обществеността в процеса на управление на водите в Международния Дунавски басейн.

В специална секция на интернет страницата на БДДР, през март 2021 г. беше публикувана информация за започване на консултации по проектите на Планове за управление за Дунавски басейн - DRBMP и DFRMP за периода 2022-2027 г., както и линк към публикуваните планове на сайта на МКОРД.

Във връзка с провеждане на консултациите по Плана за управление на басейна на р. Дунав, МКОРД разработи въпросник, насочен към всички заинтересовани страни. С участието на експерти от БДДР, въпросникът беше преведен на български език и също беше публикуван на интернет страниците на БДДР и МКОРД.

Експерти от БДДР, членове на ЕГ към МКОРД участваха в анализ на постъпили коментари и предложения от заинтересованите страни по двата плана /DRBMP и DFRMP/, получени в периода на провеждане на обществени консултации, с оглед отразяването им във финалния вариант на двата плана.

● **Други дейности**

Наред с разработването на Плана за управление на Международния басейн на р. Дунав, МКОРД инициира и координира различни дейности, насочени към подпомагане на трансграничната координация при управление на водите в Дунавски басейн. По-значимите такива дейности, в които България участва, включват:

➤ *Участие в организиране и провеждане на Съвместно проучване на река Дунав (Join Danube Survey - JDS).*

Съвместното проучване на р. Дунав (*Join Danube Survey - JDS*) се провежда периодично на всеки шест години, като първото е през 2001 г. Основната цел е да се създаде надеждна и сравнима информация за внимателно подбрани елементи на качеството на водата по протежението на река Дунав, включително нейните големи притоци.

Съвместното изследване на река Дунав дава възможност за хармонизиране на практиките и процедурите за мониторинг на водата в съответствие с Рамковата директива за водите чрез тясна координация и допълнително обучение.

През 201 г. се проведе четвъртото съвместно проучване (JDS 4), чиито основни цели бяха :

- Набиране на данни за параметри, които обикновено не се анализират по време на текущия мониторинг на водите;
- Събиране на информация за характеристиките на водата и организмите, живеещи на различни места по поречието на реката във формат, който е лесно сравним между регионите и страните; и
- Повишаване на осведомеността за качеството на водите на река Дунав и текущите усилия за опазване и възстановяване.

България участва активно в планирането на и провеждането на JDS4 на българска територия. Българските представители в експертните групи към МКОРД участваха в планирането, вкл. в изготвяне на подробната програма, в т.ч. определяне на основните параметри за анализ в повърхностни и подземни води и определяне на конкретни места за пробонабиране на българска територия. Лабораториите на ИАОС извършиха пробонабиране и изследване на определените показатели. БДДР, със съдействието на оператора на ГПСОВ Враца организираха пробовземане и изпращане на проби от водите от ПСОВ съгласно програмата на изследването. БДДР организира набиране на информацията за хидроморфологичното състояние на българския участък на р. Дунав и я предостави в МКОРД в изискуемия формат чрез разработената онлайн платформа. Експерти от БДДР и ИАОС, представителите в ЕГ към МКОРД извършиха преглед на финалния доклад от JDS4, вкл. предложиха редакции и допълнения с оглед коректното отразяване на информацията от България.

Резултатите от JDS4 имат съществен принос за актуализацията на ПУРБ за басейна на река Дунав, както и за: изследването на инвазивни видове; хармонизиране на методите за пробовземане за биологични елементи за качество, използвани в различни дунавски страни; идентифициране на специфични вещества и нововъзникващи замърсители на Дунавския басейн; изследване на качеството на седиментите; изясняване на връзката между замърсяването на повърхностните и подземните води; подобряване на хидроморфологичната оценка с оглед разработване на хармонизиран подход за река Дунав; проучване на връзките между речната хидроморфология и речната биота; Тестване на нови методи; обучение на експерти от дунавските страни и др.;

➤ *Участие в международни проекти на басейново ниво*

От съществено значение за подобряване на трансграничната координация е участието в проекти, инициирани и/или подкрепени от МКОРД и насочени към различни аспекти на управлението на водите в Дунавски басейн. През последния планов период, България участва в следните проекти, касаещи водите в Дунавски басейн:

- Проект „Управление на седиментите на река Дунав — възстановяване на седиментния баланс“ (DanubeSediment), насочен към подобряването на управлението на водите и седиментите, както и на свързаните с тях хидроморфологичните условия в река Дунав. Необходимостта предприемане на действия за управление на седиментите в Дунавски басейн е идентифицирана в DRBMP. Проектът е реализиран с участието на партньори от 10 страни, вкл. България и приключи успешно през 2020г. Партньори от българска страна са Изпълнителната агенция за проучване и поддържане на р. Дунав (ИАПД) и Националният институт по метеорология и хидрология (НИМХ).

- Проект „Подобряване сътрудничеството в областта на прогнозирането на наводнения в басейна на река Дунав“ (DAREFFORT), с участието на 12 Дунавски страни, приключил през 2021г. Български партньори в проекта са НИМХ и АППД. Като резултат на изпълнението на проекта е изградена Хидроложка информационна система за Дунавски басейн „DanubeNIS“, поддържаща актуална информация за количеството на водите в басейна. Чрез ЕГ „Информационно управление и ГИС“ към МКОРД и българския представител в тази група, е осигурена интеграцията DanubeNIS с ГИС системата на МКОРД – DanubeGIS.

- Проект „Намаляване на риска от наводнения чрез възстановяване на заливни равнини по р. Дунав и притоците ѝ“ (Danube Floodplain) насочен към прилагане на природосъобразни мерки които допринасят едновременно за намаляване на риска от наводнения и за постигане на целите на РДВ, както и за опазване на екосистемите и за адаптиране към климатичните промени. Проектът е реализиран с участието на партньори от 10 страни от Дунавски басейн и приключи успешно през 2022г. Единствен български партньор е БДДР.

- Проект „Подобряване качеството на водите на р. Дунав и притоците ѝ чрез интегрирано управление на заливни равнини, базирано на екосистемни услуги“ (IDES). Проектът надгражда резултатите от проект Danube Floodplain, като акцентира върху възможностите за намаляване на замърсяването на р. Дунав чрез управление на заливните равнини и екосистемни услуги. Проектът се изпълнява от партньори от 10 страни, и приключи в края на 2022г. От българска страна в проекта участват Институт за изследване на климата, атмосферата и водата при БАН (партньор) и „Global Water Partnership“ – България (асоцииран партньор).

- Проект „Система за информация, наблюдение и оценка на качеството на седиментите за подпомагане на транснационалното сътрудничество за съвместно управление на водите в басейна на река Дунав“ (SIMONA) – насочен към ефективни и сравними измервания и оценки на качеството на седимента в повърхностните води в Дунавски басейн; реализиран от партньори от 12 страни; приключил през 2021г. Български партньор - Геологически институт към БАН.

- Проект „Справяне със замърсяването с опасни вещества в басейна на река Дунав посредством измерване, управление, базирано на моделиране и изграждане на капацитет“ (Danube Hazard m3c). Проектът е насочен към решаването на особено важен проблем за качеството на водите в Дунавски басейн, а именно – замърсяването с опасни вещества. Реализира се с участието на партньори от 14 страни и предстои да приключи през 2023г. Българският партньор е Българска асоциация по водите.

- Проект „Следвайте пластмасата от източника до морето: Тиса – Дунав, интегриран план за действие за премахване на пластмасовото замърсяване на реките“ (Tid(y)Up), който е ориентиран към анализ и оценка на замърсяването на Дунавски басейн с макро – и микро – пластмасови отпадъци. Резултатите от проекта ще бъдат солидната научна основа на по-нататъшните дейности, насочени към справяне с проблема. Проектът се изпълнява от партньори от 7 Дунавски страни в т.ч. от България:

Институт по океанология към БАН (партньор) и БДДР (асоцииран партньор). Дейностите по проекта приключиха в края на 2022 година.

Наред с конкретните преки резултати от изпълнените проекти, от много съществено значение и косвените резултати от съвместното изпълнение, в т.ч.: подобряване на трансграничната координация при управление на водите в Международния басейн, повишаването на експертния капацитет на националните експерти, формиране на национална визия и създаване на условия за прилагане на иновативни подходи и инструменти за опазване на водите на национално ниво.

Създадените в резултат на съвместните проекти инструменти и методически ръководства, както и натрупаният опит и експертиза, са предпоставка за успешни бъдещи действия на България за опазване и възстановяване на водите в Дунавски басейн.

➤ *Участие в семинари, организирани от МКОРД*

Важен инструмент за подпомагане на трансграничната координация чрез обмен на знания, опит и добри практики са организирани от МКОРД по различни теми, свързани с управлението на водите в басейна на р. Дунав. През изтеклия период представители на БДДР са участвали в: семинар “Финансиране на мерки за намаляване на хидроморфологичния натиск (2018г); онлайн семинар, „Преразглеждане на Директивата за пречистване на градските отпадъчни води на ЕС“ (2021 г.); Онлайн семинар Устойчиво развитие на хидроенергетиката в Дунавски басейн (2021г); Семинар за управление на утайките от отпадъчни води в Дунавския регион (2021); Онлайн семинар за представяне на проект GoNEXUS, насочен към управление на връзката вода-енергия-храна-екосистеми. (2022г)

➤ *Участие в кампании и инициативи*

България участва активно в организирани от МКОРД кампании и конкурси, насочени към повишаване на информираността относно опазване на водите в Дунавски басейн, като основните са:

- Ден на р. Дунав

Денят на река Дунав се отбелязва ежегодно на 29ти юни в целия Дунавски басейн чрез различни събития и инициативи, в които участват организации и институции на всяко ниво на обществото - детски градини, училища, неправителствени организации, научни институции, национални и местни власти. Отбелязването в България кампанията се координира от БДДР. През 2022г. в рамките на кампанията за отбелязване на Деня на р. Дунав в България са проведени над 50 събития в градовете по поречието на Деня на река Дунав 2022. На редовната среща на МКОРД през м. декември за приноса си в кампанията, България беше отличена със „Сертификат за благодарност“ (Certificate of Appreciation)

- Международен конкурс „Danube Art Master“

Конкурсът се организира от МКОРД и Глобално партньорство по водите в Централна и Източна Европа (GWP CEE) и се провежда ежегодно. В конкурса могат да участват деца и ученици на възраст между 6 и 18 години, чрез създадени от тях художествени творби, посветени на р. Дунав. Конкурсът се провежда на две нива – национално и международно. Български участници нееднократно са печелили призови места в различните категории на международното ниво на

конкурса Национален координатор за конкурса в България е Глобалното партньорство по водите – България. На интернет страницата на БДДР ежегодно се публикува подробна информация за конкурса.

- **Резултати и трудности**

България, чрез номинираните си представители в различните експертните групи към МКОРД, изпълнява своевременно и отговорно задълженията си към МКОРД. Независимо от някои затруднения, произтичащи от допълнителното натоварване на експертите, не е допуснато закъснение или неизпълнение на ангажименти.

Основните затруднения, свързани с представяне на данни за целите на ПУРБ в Международния басейн (DRBMP) произтекоха от закъснението при актуализацията на ПУРБ на национално ниво, в т.ч. закъснение при представяне на информация за оценка на състоянието на водните тела, определяне на цели и планиране на изключения и др., които към този момент не бяха изготвени от Изпълнителя – МБВР. За да не се възпрепятства изготвянето на DRBMP и да не се допуснат „бели петна“ за България в Плана за международния басейн, се наложи БДДР със собствени сили да извърши съответните и анализи и оценки, преди да са налични всички данни от МБВР. При представянето на съответните данни в МКОРД беше изрично посочено, че данните са предварителни, което е отбелязано и на някои места в текста и приложенията на DRBMP.

ПУРБ за международен басейн

Проектът на актуализирания План за управление на Международния Дунавски басейн (DRBMP) е публикуван за консултации със заинтересованите страни на 30.март 2021 г. Финалният вариант на Плана след проведените консултации е одобрен на Министерска среща на МКОРД през м. февруари 2022г. Актуализираният на DRBMP 2021 се фокусира върху пет значими проблема при управление на водите (SWMI), които влияят върху екологичното и химичното състояние на повърхностните води и трансграничните подземни водни тела в Дунавски басейн:

- Замърсяване с органични вещества
- Замърсяване с хранителни вещества
- Замърсяване с опасни вещества
- Хидроморфологични изменения
- Ефекти от изменението на климата (суша, недостиг на вода, екстремни хидрологични явления и други въздействия)

Важни промени по отношение на двата предишни Плана за управление на водите в Дунавски басейн са добавянето на „Ефекти от изменението на климата (суша, недостиг на вода, екстремни хидрологични явления и други въздействия)“ като пети значим проблем, както и нов аспект към проблема „Хидроморфологични изменения“, а именно: подточка „Промяна на седиментния баланс“ с акцент към натиска върху балансирания седиментен режим и седиментната, вкл. и необходимите мерки в тази насока. В допълнение към основните идентифицирани значими проблеми SWMI, МКОРД работи и по други важни ключови въпроси като управление на качеството на седиментите; инвазивни чужди видове и дейности, свързани с опазването на дунавската есетра, с цел подобряване на база данни и определи тяхното значение на ниво басейн, както и с цел дефиниране на подходящи мерки. В Плана се анализира и интеграцията с други секторни

политики, имащи отношение към управление на водите, в т.ч. интеграция с политиката по управление на риска от наводнения съгласно Директивата за наводненията; управлението на морската среда съгласно Рамковата директива за Морска стратегия, защита на природата съгласно Директивите за местообитания и за птиците; политиките свързани с вътрешно корабоплаване, устойчива хидроенергетика, селско стопанство

Анализите и оценките в DRBMP са направени на база данните, предоставени от страните членки като резултат е изведена „Съвместната програма от мерки“ (JPM), насочена към опазване и подобряване състоянието на водите в Международния басейн.

Съвместната програма от мерки е базирана на резултатите от анализа на натиска и оценката на състоянието на водите и включва мерки от значение за целия басейн, насочени към съгласувани визии и управленски цели за 2027 г. Програмата се основава на националните програми от мерки и описва очакваните подобрения в състоянието на водите до 2027 г. Подчертани са приоритетите за ефективно прилагане на национални мерки в басейнов мащаб, като основа на по-нататъшна трансгранична координация. Включени са и бъдещи съвместни инициативи с трансграничен характер на басейново ниво, извършвани в рамките на МКОРД.

Както е видно и от казаното по-горе в настоящия раздел, България участва активно в изготвяне на ПУРБ за Дунавски басейн, вкл. във финалното редактиране и оформяне на документа. Освен представянето на конкретна информация за отделните раздели, български представители в ЕГ са представили коментари и предложения по проекта за структурата на DRBMP, които са взети предвид при оформяне на документа. Представени са и конкретни бележки и предложения, с оглед коректно отразяване в Плана на националната информация .

10.2. Двустранна координация със съседни страни

10.2.1. Двустранна координация с Румъния

Кратка информация за рамката на сътрудничество

- В областта на водите, двустранните отношения с Румъния са регламентирани от Споразумението за сътрудничество в областта на управлението на водите, в сила от 15 март 2005 г. С него е създадена Смесена комисия за управление на водите, чиято работа от 2006 г. се подпомага от 3 работни групи (Работна група „Басейново управление“, Работна група „Дунав“ и Работна група „Черно море“), както и от по-късно създадената работна група „Управление на риска от наводнения“.

- Описание на процеса
 - Участие в работни групи (и комисия)

България и Румъния имат добри практики в съвместната работата и координацията по прилагане на Европейските директиви в областта на водите. Смесената комисия за управление на водите е платформа за прилагането на изискванията на Рамковата директива за водите, Директивата за наводненията и Рамковата директива за морска стратегия по отношение на Черно море. По тези теми се провеждат експертни срещи.

Сътрудничеството по въпросите на прилагане на РДВ има дългогодишна традиция и добре установени механизми на комуникация и координация в рамките на работна група „Басейново управление“. България и Румъния са страни по Конвенцията за опазване и устойчиво използване на река Дунав и участват заедно в изготвянето на Плана за управление на международния басейн на река Дунав, като двустранното сътрудничество допълва и задълбочава процеса на трансгранична координация.

В периода на актуализация на ПУРБ 2022-2027 са проведени две срещи на РГ „Басейново управление“.

На 16 януари 2019 г. в София е проведена Шестата среща на работната група. В дневният ред на срещата за басейново управление, в чийто дневен ред е направена презентация от румънска страна относно проекта във връзка с прилагането на чл. 4.7 от Рамковата директива за водите по отношение общия участък на река Дунав във връзка с проект „Оказване на консултански услуги за преглед и финализиране на предпроектно проучване за проект "Подобряване на условията на корабоплаване в общия българо-румънски участък на р. Дунав" (FAST Danube).

В допълнение към информацията за проекта, двете делегации обсъждат изискванията на РДВ към проектите с потенциално значително трансгранично въздействие върху хидроморфологията по отношение на общото водно тяло река Дунав.

Основните дискусии са съсредоточени върху напредъка в прилагането на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС (WFD) и текущи въпроси на сътрудничеството. В двустранните дискусии е отделено внимание на изискванията на Рамковата директива за водите за общия воден обект река Дунав по отношение на проекти с потенциално трансгранично хидроморфологично въздействие и пресичащи въпроси с процеса на ОВОС, както и въпроси, свързани с подготовката на 4-то заседание на Съвместната комисия по управление на водите .

Съгласно приетия дневен ред двете страни обменят актуална информация за прилагането на РДВ във всяка страна и текущия напредък в разработването на Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) за периода 2022-2027 г.

Българската страна информира, че ПУРБ за четирите района за басейново управление в България ще бъдат разработени в рамките на проект, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“. Дирекция „Управление на водите“ като бенефициент по проекта е координатор на процеса с активното участие на БДДР за ПУРБ на Дунавския район за басейново управление. Дейностите се осъществяват с подкрепата на Международната банка за възстановяване и развитие.

Обсъдени са и възможностите за изпълнението на съвместни проекти от взаимен интерес в областта на управлението на водите. Европейските фондове са идентифицирани като добра възможност за тези съвместни инициативи, с фокус върху следващия програмен период.

На 16 юни 2022 г., в гр. Букурещ е проведена Седмата среща на работна група „Басейново управление“ към Смесената комисия за управление на водите България-Румъния. Целта на срещата е координация на процеса на актуализиране на ПУРБ на напреднал етап. Представена е информация относно междинния преглед на значимите проблеми в управлението на водите за Дунавски и Черноморски райони. Предмет на координация е трансграничното повърхностно водно тяло на р. Дунав, както и трансграничните подземни водни тела за ПУРБ 2022-2027 г. за ДРБУ и ЧРБУ.

На 11 юни 2019 г. в Румъния е проведена работна среща, с участие на представители на Министерствата на околната среда на България и Румъния, Басейнова дирекция „Дунавски район“,

Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Изпълнителна агенция "Проучване и поддържане на река Дунав" и др. във връзка с проект „Оказване на консултански услуги за преглед и финализиране на предпроектно проучване за проект "Подобряване на условията на корабоплаване в общия българо-румънски участък на р. Дунав"(FAST Danube). Проектът се финансира по програма Механизъм за свързване на Европа. Партньор в проекта от страна на България са Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“, а от румънска страна- Речна администрация на долен Дунав, Галац. Основните цели на проекта са свързани с подобряване на корабоплаването в общия българо-румънски участък на р. Дунав (от 845.5 ркм до 375 ркм), разработване на интегриран подход за превенция на негативно влияние върху речната система и екология чрез увеличено корабоплаване по р. Дунав и балансиране на дяловете на различните видове транспорт чрез насърчаване използването на вътрешния воден транспорт.

➤ Обмен на информация и данни

Българските и румънски компетентни органи за прилагане на РДВ обменят данни и информация както във връзка с провежданите двустранни срещи (предварително подготвена информация и презентации), така и между срещите – в резултат на взети решения, като част от работна програма или при поискване.

Двете страни осъществяват ежегоден обмен на данни за качествен и количествен мониторинг на трансгранични подземни водни тела в двустранно договорени пунктове. Данните се използват при изготвянето на ПУРБ и Програмата от мерки към него.

➤ Участие на обществеността и консултации (чрез МВНР и на сайтовете на БД)

Информация за изготвения проект на междинен преглед на значимите въпроси на управлението на водите в Дунавския район за басейново управление е изпратена официално чрез МВНР. В информацията са посочени както линкът за достъп до резюмето на английски на междинния преглед, така и до цялостния документ. Посочени са и възможностите за участие в процеса на обществени консултации. Същият подход ще бъде приложен и при изготвянето на проекта на ПУРБ – в рамките на процеса на обществени консултации.

➤ Други дейности (напр. участие в дейности, инициативи, проекти в рамките на двустранното сътрудничество)

Двете страни инициираха проект Danube Risk, включен като стратегически проект в програма ИНТЕРРЕГ VI-A България-Румъния 2021-2027 г. Резултатите от проекта ще допринесат за подобряване на ПУРБ в следващия цикъл особено по отношение на влиянието на климатичните промени върху водите.

Резултати и трудности

Трудностите през периода бяха свързани основно с пандемичната обстановка, предизвикана от COVID-19, и свързаните с това ограничения за провеждане на срещи. Въпреки това, доброто сътрудничество и взаимодействие между експертите от двете страни позволи използването на комуникация в дистанционен формат за оперативна координация по въпросите на ПУРБ 2022-2027.

Координирани и докладвани в МКОРД са информация и данни за общото водно тяло „Река Дунав“, за трансграничните подземни водни тела. Постигнато е съответствие и съпоставимост на данните и резултатите по отношение на международния и националния ПУРБ, както и по отношение на планираните мерки.

10.2.2. Двустранна координация с Република Сърбия

Кратка информация за рамката на сътрудничество (споразумение; декларация)

Към момента няма актуален двустранен документ, насочен конкретно към координация в процеса на актуализация на ПУРБ. В началото на периода в сила е подписания на 10 октомври 2007 г. в Белград Меморандум за разбирателство между Министерство на околната среда и водите на Република България и Министерство на защитата на околната среда на Република Сърбия за сътрудничество в областта на опазването на околната среда. Този документ е осъвременен с оглед задълбочаване на сътрудничеството в конкретни сектори на околната среда на 22 януари в Димитровград е подписан Меморандум за разбирателство между Министерство на околната среда и водите на Република България и Министерство на защитата на околната среда на Република Сърбия за сътрудничество в областта на опазване на околната среда. Меморандумът е в сила от 4 април 2019 г.

В процес на съгласуване между МОСВ и Министерството на селското стопанство, горите и водите на Р Сърбия е проект на споразумение за сътрудничество в областта на водните ресурси.

През май 2015 г., на сръбската страна официално е връчен проект на Споразумение между Министерството на околната среда и водите на Република България и Министерството на селското стопанство и защитата на околната среда на Република Сърбия за сътрудничество в областта на управлението на водите. След размяна на проекти на споразумение по дипломатически път, през 2016 г. МОСВ подготви проект на Съвместна декларация между Министерството на околната среда и водите на Република България и Министерството на земеделието и околната среда на Република Сърбия за сътрудничество в областта на водните ресурси, одобрен от Министерския съвет на 01.06.2016 г. Фокусът на документа е върху необходимостта от координиране на националните планове, както и сътрудничество при разработването и изпълнението на международните планове за управление на речния басейн и на риска от наводнения на река Дунав, изготвяни в рамките на Международната комисия за опазване на р. Дунав. През 2018 г. сръбската страна предлага контра-проект на споразумение с широк обхват, далеч надхвърлящ целите и ангажиментите при изготвянето и прилагането на ПУРБ и ПУРН. МОСВ изпраща своето аргументирано становище, като МОСВ настоява като основа за водене на преговори да бъде използван текстът, одобрен от МС на Р България през 2016 г. Преговорите по дипломатически път продължават, но до момента няма резултат.

- Описание на процеса
 - Участие в работни групи и комисия

Подписването на Меморандума на **22 януари 2019 г.** е предшествано от среща между министрите на околната среда и водите на България и Сърбия. Обсъдени са актуални въпроси от дневния ред на двустранното сътрудничество с Република Сърбия в областта на околната среда и водите, в т.ч. сигналите относно замърсяването на водите на трансграничните реки Драговищица и Струма, както и възможности за подобряването и задълбочаването на двустранното сътрудничество между двете страни.

Българската страна отправя предложение във възможно най-кратък срок да бъде създадена работна група (Смесена комисия), ръководена от заместник-министри на околната среда от двете

страни и подпомагана от експертни екипи, които да търсят решение на трансграничните екологични проблеми. Един от въпросите, с които следва да се занимава работната група е анализ на методите на изследване на водите и впоследствие методите, използвани от сръбска страна, да бъдат синхронизирани, в съответствие с европейските норми. В тази връзка през м. февруари 2019 г. МОСВ изпраща писмо до сръбското Министерство на защита на околната среда относно определяне състава на Смесената комисия.

На **10 октомври 2019 г.** в гр. Белград, Сърбия е проведена първата среща на Смесената комисия за сътрудничество в областта на околната среда. По време на срещата е одобрена Двугодишна програма за 2020-2021 г. за прилагане на Меморандума за разбирателство между Министерството на околната среда и водите на Република България и Министерството на защитата на околната среда на Република Сърбия, за сътрудничество в областта на околната среда, подписан на 22.01.2019 г., както и процедурните правила за работата на Смесената комисия.

Взети са решения за създаване на експертни работни групи в областта на качеството на водите в трансграничните реки, както и в областта на оценка на въздействието върху околната среда.

Поради настъпилата в световен мащаб усложнена пандемична обстановка, причинена от разпространението на COVID-19, не са реализирани срещите, предвидени в Двугодишна програма за периода 2020-2021 г. за прилагане на Меморандума за разбирателство.

На **21 септември 2021 г.** по инициатива на българската страна във виртуален формат е проведена Втората среща на Смесената комисия за сътрудничество за опазване на околната среда между Република България и Република Сърбия. Изразена е готовност за предприемане на конкретни стъпки по установяване на по-добро сътрудничество в областта на водите, в т.ч.: обмен на информация за основните изисквания на законодателството по отношение на националния мониторинг и на мониторинга за цели на трансгранично сътрудничество, напр. МКОРД, както и класификационните системи на двете страни за оценка на състоянието на повърхностните и подземните води.

България предлага по време на предстоящите срещи на работната група по водите да се разработят координирани програми за мониторинг на трансграничните реки Драговищица, Нишава и Тимок.

➤ Обмен на информация и данни

С решение на смесената комисия по време на първата ѝ среща в Белград, 2019 г. е създадена Работна група по опазване на водите и управление на отпадъчните води, съгласно чл. 2 (3) от Меморандума. Двете страни са определили своите участници в групата.

Предложени са следните основни задачи на групата:

- Трансгранична координация на програмите за мониторинг и оценката на състоянието на трансграничните водни тела;
- Трансгранична Координация на ПУРБ и ПУРН, в това число програмите от мерки, касаещи споделените речни басейни и подземни водни тела;
- Изготвяне на координирани програми за мониторинг на трансграничните реки;

- Обсъждане и инициране на координирани дейности и съвместни проекти в областта на опазването на водите и управлението на отпадъчните води.

В Двугодишната програма за 2022-2023 г. са предвидени 3 срещи на тази група – през януари, май и септември 2022 г. Българската страна изразява готовност за домакинство на първата среща и отправя неколkokратни покани за такава среща в периода 2022-2023 г. Сръбската страна отклонява българската покана за среща на работната група по водите през м. февруари 2022 г. Поканата от българска страна е подновена за среща в началото на м. октомври 2022 г., която отново не се състоя. Сред причините за отлагане на срещите са и политически и структурни промени в органите за управление на водите в Сърбия.

Актуализираната българска покана е за среща в периода март-април 2023, като последна възможност за координация в този цикъл на ПУРН.

В периода до провеждане на среща на работната група, МОСВ чрез МВНР е отправило официално искане за данни от мониторинга и информация за екологичното и химично състояние на трансграничната река Тимок. Сръбската страна отказа да предостави такава информация, докато не бъде подписано двустранно споразумение в областта на водите.

Координацията по двустранни въпроси по отношение на ПУРБ за международния басейн на река Дунав е добра, но тя се осъществява в рамките на структурите на МКОРД и е по-скоро на многостранна основа в рамките на структурите на МКОРД .

➤ Участие на обществеността и консултации

Информация за изготвения проект на междинен преглед на значимите въпроси на управлението на водите в Дунавския район за басейново управление е изпратена официално чрез МВНР. В информацията са посочени както линкът за достъп до резюмето на английски на междинния преглед, така и до цялостния документ. Посочени са и възможностите за участие в процеса на обществени консултации. Същият подход ще бъде приложен и при изготвянето на проекта на ПУРБ – в рамките на процеса на обществени консултации.

➤ Други дейности

По време на Втората среща на Смесената комисия, българската страна представи възможностите за изпълнение на съвместни проекти, като двете страни биха могли да използват подходящи финансови инструменти. Тази инициатива е в изпълнение на чл. 3 от Меморандума за разбирателство. Бяха идентифицирани възможни такива инструменти: инструмента TAIEХ на Европейската комисия, и по-конкретно варианта TAIEХ-REGIO PEER 2 PEER, програма LIFE на Европейския съюз, както и Програмата за трансгранично сътрудничество Интеррег-ИПП България-Сърбия 2021-2027 г. и програма LIFE. Сръбската страна приветства предложението, като двете министерства биха могли да разгледат възможността за реализиране на проекти в различни сектори на околната среда, в т. ч. и водите.

● Резултати и трудности

Трудностите през периода са свързани основно с липсата на двустранен документ за регламентиране на сътрудничеството и координацията при прилагане на ПУРБ, както и на отлагане

във времето на комуникацията от сръбска страна, което възпрепятства някои процеси и инициативи. (Протоколът от втората среща на Смесената комисия, септември 2021 г. все още не е подписан).

Пандемичната обстановка, предизвикана от COVID-19, и свързаните с това ограничения за провеждане на срещи също оказаха неблагоприятно влияние на цялостния процес на сътрудничество в областта на водите и на координацията по въпросите на ПУРБ 2022-2027.

Координирани и докладвани в МКОРД са данни относно трансграничните водни тела на Тимок и Нишава и трансгранични подземни водни тела.

